

Verlag vergadering Partijraad 23 maart 2013

De partijraad was op 23 maart jl. In vergadering bijeen, in Cursuscentrum Domstad in Utrecht. Hieronder volgt een verslag van de belangrijkste zaken die besproken zijn op deze dag.

1. Verantwoording Eurodelegatie

Gast: Bas Eickhout

Bas Eickhout geeft een toelichting op het werk van de Eurodelegatie, op basis van de verantwoording van de Eurodelegatie van het ledencongres van 3 maart jl.

Jan Ruysenaers/Gelderland: geeft complimenten voor de Eurodelegatie. Hij heeft vragen t.a.v. drie kwesties:

Vraag t.a.v. zorgelijke staat van de mensenrechten in Hongarije als lidstaat in de EU:

Bas Eickhout: Het probleem in EU is dat er getoetst wordt bij de toetreding, maar daarna is het veel moeilijker om lidstaten aan te spreken; er resteert bijvoorbeeld maar een sanctiemiddel en dat is 'Artikel 7' wat het stemrecht van een lidstaat ontnemt. EU gaat met een scorebord komen, voor de naleving van de basisrechten ('naming en shaming'). Volgend debat is de bindendheid: hoe kan de commissie ingrijpen en welke additionele sancties zijn mogelijk? Dit is een lastige discussie die mondjesmaat wordt gevoerd door de lidstaten omdat het hen zelf kan gaan raken.

Vraag t.a.v. duurzame visserij in Noordzee en gevolgen voor andere (Afrikaanse) landen:

Bas Eickhout: Europa werkt in cycli van 7 jaar beleid. We zijn nu met hervormingen bezig, voor de nieuwe cyclus vanaf 2014. Het Europarlement heeft een goed standpunt t.a.v. duurzaamheid visserij aangenomen. Quota worden bv. wetenschappelijk bepaald, overboord gooien van visvangst telt nu ook bij quota i.p.v. erbuiten. De Raad heeft echter een ander, zwakker standpunt aangenomen, dit wordt nog uit onderhandeld. Er is pas een nieuwe deal zodra Raad en Parlement er onderling uit zijn, De EU is wel slapper t.a.v. de bescherming van de lokale vissers van buiten de EU, er is geen aandacht voor duurzaamheid inclusief posities lokale vissers buiten de EU-wateren. Veel verdragen zijn nog slecht, daar zijn nog onvoldoende stappen gezet.

Vraag t.a.v. wisseling in de GroenLinks-delegatie:

Bas Eickhout: dit is intern goed besloten binnen de delegatie, het is niet gekoppeld aan het besluit van Jolande Sap, het heeft te maken met persoonlijke omstandigheden van Judith Sargentini. De samenwerking verloopt goed in het nieuwe team.

Egbert Born/Amsterdam Oost

– Vraag t.a.v. hereniging van Cyprus en standpunt GroenLinks hierover:

Bas Eickhout: Cyprus voldeed bij toetreding in 2004 aan de voorwaarden, maar een voorwaarde was hereniging. De toenmalige regering heeft een referendum gehouden met als inzet: geen hereniging. De uitslag was negatief, de EU heeft toen geen nee gezegd tegen de toetreding. Cyprus was belangrijk voor de relatie met o.a. Midden-Oosten. GroenLinks vindt dat het herenigd moet worden maar het is een lastig debat in de EU. Het Grieks-Cypriotisch deel is lid van EU, het Turks-Cypriotisch deel niet. Het is een geopolitiek wespennest, het heeft ook (blokkerende) gevolgen voor toetreding Turkije. Nu het land eenmaal is toegetreden, is het moeilijker in te grijpen.

Wouter Samwel/xxx

Vraag t.a.v. vrijhandelsakkoord VS en EU

Bas Eickhout: GroenLinks is hier zeer kritisch op, maar er is veel steun in de lidstaten en het EP om te beginnen. Wij hebben voorkeur voor multilaterale handelsakkoorden, er

ontstaan echter steeds meer bilaterale akkoorden. De handelscommissaris Karel de Gucht voert nu de onderhandelingen, hij is echter weinig transparant. De bedrijfslobby is zeer succesvol om te bepleiten dat dit belangrijk is in de bestrijding van de economische crisis. De groenen zijn kritisch en willen meer maatschappelijk debat hierover, want het heeft grote gevolgen, ook mondiaal. Het kan niet 'onder de pet' blijven.

Mike van de Kolk/Gelderland

Vraag t.a.v. schuldsanering van lidstaten, wat is de visie van GroenLinks?

Bas Eickhout: Als EP hebben we bijna geen zeggenschap, IMF ECB en Europese commissie doen dit als trojka. Het noodfonds ESM waar landen een beroep op doen, is een Europees fonds maar geen EU-fonds (van landen die de euro hebben) en de democratische controle hierop is beperkt. Zeggenschap t.a.v. dit fonds is gekoppeld aan de omvang van de eigen economie, Duitsland heeft daarom de facto wel een veto bij gebruik van ESM en Nederland niet. Dit is een democratisch probleem, EP staat buiten spel omdat het dus geen EU-verdrag is, maar een internationaal verdrag van landen die de Euro hebben. Er zijn wel veranderingen, er is wetgeving in de maak waarin er meer ruimte & zeggenschap is, maar deze wetgeving is op de toekomst gericht en helpt niet bij de huidige saneringen.

Albert Faber/Utrecht Stad

Vraag t.a.v. nieuwe uitbreidingen: zijn hier risico's en lijken in de kast (toetreders & kandidaten)

Bas Eickhout: Er zijn geen lijken maar wel stinkende materie. De EU heeft geleerd van de toetredingen. Het jaar 2004 was de drijvende kracht bij de hereniging van Europa. In 2007 (toetreding Roemenië en Bulgarije) was dit al aan het veranderen, maar ze zijn nog toegetreden. Nu gaat het echt veranderen. Wat betreft criteria gaat het over hoe hard je hiernaar kijkt, bv. bij Servië spelen eisen rond de uitlevering van oorlogsmisdadigers. De criteria worden strikter nageleefd, de lessen zijn geleerd. Nu komt waarschijnlijk Kroatië erbij, dit is geen probleem.

Wat betreft de euro, de criteria zijn in het verleden wat losjes toegepast, er werd meer politiek bedreven. Hier is nu het probleem: zijn de criteria wel goed genoeg? De cijfers van een land kunnen bv. goed zijn, maar er kan toch ergens een enorme financiële bubbel zitten. Dit is wel nodig. Letland is de volgende belangrijke test, omdat hier een potentieel bankenprobleem zit.

In het volgende deel worden verschillende vragen verzameld, die Bas Eickhout in één antwoord verwerkt, als volgt:

Annelies van Egmond

- Vraag t.a.v. Begrotingsunie
- Vraag t.a.v. samenwerking IMF – EU
- Vraag t.a.v. landbouwpolitiek

Erik Stols

- Vraag t.a.v. megastallen Brabant

Henk Daalder

- Vraag t.a.v. groene fractie: de communicatie naar leden is goed, maar het is goed om beter te weten wat de hele groene fractie doet.
- Vraag t.a.v. klimaat: kan er ook een score van het klimaatbeleid komen?

Miguel Heilbron/Amsterdam

- Vraag t.a.v. EU-verkiezingen, hoe kijk jij ertegenaan?

Nynke Blauw/wg Internationale Samenwerking

- Vraag t.a.v. verantwoording: complimenten voor verantwoording, en: zijn er zaken die minder goed zijn gegaan en kunnen wij daaraan bijdragen in de komende periode?

Jasper Fastl/Utrecht

- Vraag t.a.v. beeldvorming Europa

Thijs van den Broek/Nijmegen

- Vraag t.a.v. natuur & natuurgebieden, dit ontbreekt in verantwoording
- Vraag t.a.v. onomkeerbaarheid van de euro: hoe zorgen we dat euro geen doel maar een middel blijft?

Reactie Bas Eickhout:

- T.a.v. teleurstelling en landbouwbeleid: Een van mijn grootste teleurstellingen is het gebrek aan hervorming op landbouwbeleid. Het EP heeft zich van de meest conservatieve kant laten zien en zich laten inpakken door de klassieke landbouwlobby, dus de situatie is ernstig. Ook de landbouwministers hebben een eigen (slecht) standpunt. Er is het voorstel voor 30% vergroening van de Commissie, maar dit wordt afgezwakt. Er zijn (te) lichte eisen aan vergroening voor boeren. Het ziet er slecht uit over landbouwhervormingen.
- T.a.v. megastallen in Brabant: de milieucommissaris is goed en waarschijnlijk kunnen we hem hier scherp op krijgen, zodat er evt. sancties kunnen worden genomen mochten milieunormen worden overschreden. Druk is wel nodig om een Commissaris scherp te houden omdat hij niet op alle overschrijdingen met sancties kan dreigen (uiteindelijk beperkt ambtenarenapparaat).
- T.a.v. natuur: er gebeurt weinig op natuurgebied, vnl. implementatie Natura 2000. Thema biodiversiteit is op de lange baan geschoven, dit komt door Barroso.
- T.a.v. groene fractie: wij vertellen graag wat wij doen, er is wel een zeer actieve tweet-account van de Europese Groene fractie: @GreensEP, volg die! Daar staan ook alle persberichten.
- T.a.v. eurodemocratie & positie GroenLinks t.a.v. EU voor of tegen & wat kunnen wij doen & bescherming euro: wij proberen duidelijk te maken dat de euro niet het doel is, maar wel een belangrijk middel om de EU te behouden. Als de euro uit elkaar dondert, heeft dat hele grote gevolgen voor de EU, politiek gezien. De samenwerking krijgt een hevige knauw, er komt meer een losse samenstelling van lidstaten zoals de Britten dat willen. Terug naar de basis, willen wij die euro? Ik denk dat er weinig grijstinten zijn in dit debat. Nu we eenmaal in de Euro zitten, is het bijna onmogelijk om er weer uit te gaan zonder grote politieke consequenties (vergelijk met een omelet, waar je ook niet meer terug kan naar de individuele eieren). Je hoort van ons dus dat wij de euro willen behouden, omdat wij de EU willen versterken, o.a. op sociaal vlak. De euro is voor ons meer een politiek dan een financieel project, maar dat valt soms weg in de communicatie, dat is iets om op te letten. Voor GroenLinks is de EU een logisch organisatieniveau waarop politiek wordt bedreven, en dus zijn wij kritisch op sommige zaken die worden besloten. Dat betekent niet dat wij 'tegen de EU' zijn. Het gaat niet om voor of tegen de EU, maar om voor of tegen bepaald beleid van de EU. Wij willen bv. nu echt linkser EU-beleid, omdat het behoorlijk rechts is. Dit betekent niet dat wij opeens tegen de EU zijn. We zijn het immers ook niet altijd eens met het beleid van het Nederlands kabinet, zonder dat we zeggen dat we het kabinet willen afschaffen. Als we pro EU en euro zijn, betekent dat niet dat we altijd halleluja zijn. Onze lijn is dat de EU niet zal overleven als we niet socialer worden. In dit debat kunnen jullie ons op lokaal niveau helpen.
- T.a.v. klimaatscore: er is CAN Europe die een climate performance list bijhoudt. Zie hier de score van het afgelopen jaar waar Nederland naar plek 42 is gedaald: <http://germanwatch.org/klima/ccpi.pdf>. Ook op het gebied van duurzame energie scoort Nederland laag en staan we in de categorie van Malta en Cyprus, onderaan.

2. Rijksbegroting: proces

Gast: Bram van Ojik

Ter inleiding: dit agendapunt is toegevoegd op verzoek het partijbestuur. Wat speelt er in Den Haag rond het kabinet en de toenaderingspogingen tot de oppositie? De positie van GroenLinks is wezenlijk voor de partij.

Bram geeft een korte toelichting. Het kabinet heeft nu ook ontdekt dat het regeerakkoord niet

uitvoerbaar is in de huidige politieke constellatie, want er is geen automatische meerderheid in de Eerste Kamer.

De afstand tussen GroenLinks en het kabinet is groot. Wij willen een fundamentele breuk met het regeerakkoord (meer banen, minder ongelijkheid, echte verduurzaming). We voeren op dit moment veel gesprekken. Het zit in de genen van de partij om zich constructief op te stellen waar we resultaten kunnen boeken. Zie ook de bestuurlijke verantwoordelijkheid van onze gedeputeerden en wethouders. We onderhandelen (nog) niet. Het kabinet zal bij het sociaal akkoord bekijken wat het kost en wie er nodig is voor ondersteuning. Wij komen de komende weken met een aantal voorstellen op sociaal gebied (met name op gebied duurzaamheid en banen) waaruit duidelijk is wat GroenLinks wil.

Mette Bakker/Utrecht Stad

Vraag: Wat bedoel je met verduurzaming?

Bram van Ojik: Wij denken aan drie lijnen: 1. arbeid goedkoper en milieuvervuiling zwaarder belasten; 2. 'publieke werken', investeringen in isolatie woningen, windmolens etc.; 3. maatregelen & instrumenten tegen oplopende werkeloosheid, zoals deeltijd WW (minder t.a.v. duurzaamheid, meer t.a.v. werk).

Albert Faber/Utrecht Stad

Opmerking: GroenLinks mag 3% begrotingstekort als eis als leidraad loslaten, je drie punten van inzet zijn dat wel, maar economisch is het veel belangrijker dat er een fatsoenlijke investeringsagenda komt. Het is geen breekpunt voor wel of niet steunen, maar wel het belangrijke pleidooi.

Bas Roufs/Utrecht Stad

Opmerking: Het is belangrijk om in de retoriek naar de coalitiepartners te zeggen dat wij de einddoelstelling van 3% delen, maar dat we vraagtekens hebben over de weg erheen. Verder: tot 2000 hielden we compromisloos vast uit onze uitgangspunten, afgelopen jaren zijn we naar de andere kant doorgeslagen waardoor we niet meer herkenbaar voor ons electoraat waren; het is nu dus zaak de middenweg te vinden.

Johan Melse/Utrecht Stad

Opmerking: GroenLinks is na Kunduz in beeld gekomen als een partij die heel graag mee wil doen. Vermijd dit. Constructief zijn is goed, maar kijk uit dat het lijkt dat we het kabinet helpen met zaken waar we eigenlijk niet achter staan. Als partij van 4 zetels moeten we stevig gaan staan waar we voor staan, zodat mensen weer weten wat het profiel van GroenLinks is, dit is belangrijker dan compromisbereid.
(applaus)

Gelder/xxx

Vraag: hoe loopt het onderlinge contact met de andere oppositiepartijen?

Bram van Ojik: Het contact met de andere oppositionele partijen is vrij intensief, over het proces (in de trant van: 'is die al bij jou langs geweest en wat wilde hij?'). GroenLinks heeft contact met de SP, D66, CDA en ChristenUnie.

Martine Fransman/werkgroep Kunst & Cultuur / ICT

Opmerking: je geeft drie hele heldere punten waar beleid aan moet voldoen, plus een investeringsagenda. Dit is heel goed. Ik heb twijfel of je mee moet doen aan begroting 2014, maar deelakkoorden kunnen wel interessant zijn. Het is wel herkenbaar als je als GroenLinks probeert binnen te halen wat je binnen kunt halen, dat is typisch voor GroenLinks. Tot slot, GroenLinks is vijf man sterk in de EK, gebruik dat.

Jasper Fastl/werkgroepen cluster 1

Opmerking: GroenLinks onderscheidt zich doordat ze wel ideeën heeft, iets wat het kabinet niet heeft. Het gaat het kabinet om de boekhouding dicht te krijgen, en niet om maatschappelijke effecten. Levert het banen op, bv.? Wij pakken de werkeloosheid op een groene manier aan, wees de aanjager als ideeënpartij als manier om uit de crisis te komen.

Vincent Koerse/ Noord Holland

Opmerking: Zet in op het verkopen van het wisselgeld. Hiervoor bewierookten we het gesloten akkoord, maar focus nu op het wisselgeld: dit zijn de krenten die we eruit hebben gehaald, i.p.v. het gesloten akkoord.

Wouter Samwel/Groningen

Vraag: Je zei dat het Lenteakkoord uit te leggen was. Maar let erop bij een nieuw akkoord dat er zaken zijn die je niet hóeft uit te leggen, want je kunt maar een paar mensen bereiken met uitleg. Wees niet te gretig met toezeggingen: als jullie dit en dit doen, dan gaan wij akkoord. Je kunt er dan niet meer onderuit.

Bram van Ojik: bewindslieden vragen, wat willen jullie minimaal binnenhalen? GroenLinks gaat hier niet op in, het zijn gesprekken en geen onderhandelingen. Jouw punt is dus heel terecht. Je bent anders je initiatief kwijt. Zijn er overigens mensen in de zaal die vinden dat we helemaal niet mee moeten doen?

Marcel Kortekaas/Zuid-Holland

Opmerking: Ik ben verbaasd, we zijn toch een oppositiepartij, het gaat voor ons om kruimels, voer gewoon oppositie, daar zijn we goed in. Verder: het is jammer hoe we de EK nu inzetten. Eigenlijk is zij ervoor om te toetsen of we het goed doen, maar nu wordt de EK politiek ingezet.

Ruud Grondel/gast

Opmerking: Ik ben het eens met wat Bram zegt, maar deel de zorgen van de zaal. Het helpt niet als je weer geframed wordt als degene die het kabinet aan steun helpt. Je zegt éérs wat je wilt en dan maak je duidelijk of dat is ingelost, dat is helder voor de kiezer. Jullie onderhandelingsstrategie is dus ingewikkeld.

xxx/Leiden

Het zit in de genen van GroenLinks om constructief te zijn, maar ik wil aansluiten bij sprekers: het is heel moeilijk om dingen uit te leggen aan de man op de straat.

Femke Sybrandi/Zuid-Holland

Opmerking: Ik ben heel gelukkig met het plan om met éigen voorstellen te komen. Vraag: we werken nauw samen met andere Europese fracties. Wat zijn de ervaringen van de anderen om weer vanuit een dip sterker te worden, vanuit de oppositiebanken?

Bram van Ojik: we kunnen daar veel van leren. Ik was bij een bijeenkomst van 32 groene partijen 2 weken geleden, we hebben over deze vraag gepraat, want bv. de Duitse en Belgische groenen hebben ook een dieptepunt meegemaakt. Binnenkort spreek ik met een delegatie uit Baden Württemberg. De les van de Duitse groenen is: hou vast aan je eigen koers. Helaas blijkt wel dat het lang duurt voordat de kiezer dit weer oppakt, in Duitsland duurde dat 3-5 jaar.

Annelies van Egmond/Zuid-Holland

Opmerking: De commissie van Dijk zegt er ook veel over. Het is noodzakelijk vast te houden aan je kernwaarden, lever niet de ene kernwaarde in voor de andere.

Erik Stols/Brabant

Opmerking: Het is essentieel om terug te gaan naar de basic roots, verlies je niet in het overleg als een gretige muis die teveel lekkers in de val vermoedt. Wat is de eigen lijn van GroenLinks, ga niet te snel in op het compromis en de onderhandeling. Bijvoorbeeld het vrijzinnig manifest van GroenLinks, dit zijn holle krenten en dit zouden we nu niet meer doen.

Henk Daalder/Brabant

Opmerking: De landelijke werkgroep economie zegt duidelijk dat 3% eerder schadelijk is dan goed voor de economie, er zijn talloze voorbeelden van productieve investeringen die geld opleveren i.p.v. kosten, voer de discussie over de duurzame deals bv. op LinkedIn.

Miguel Heilbron/Amsterdam

Opmerking: De drie duidelijke punten zijn prima. Wat betreft over de communicatie van duurzaamheid, het gaat over effecten van het milieu én mensen in de hele wereld – het gaat om volledige duurzaamheid en laat dat naar voren komen in je communicatie.

Bert/Purmerend

Opmerking: Het lijkt me dat er vooral PvdA-ministers langskomen. Het nieuwe kabinet voert vooral VVD-kabinet uit, er is veel onvrede over de PvdA-inzet. Hier ligt een kans van GroenLinks: waar kan GroenLinks het verschil maken? Zo kunnen we laten zien dat GroenLinks nodig is.

Netty Weijnenburg/AA Hunze Drenthe

Opmerking: De Partij van de Dieren is herkenbaar aan dierenwelzijn. Is GroenLinks nog herkenbaar aan economie die groei niet als ultieme doel ziet, maar welzijn? Dat moet het onderliggende van de hele duurzaamheidskwesitie zijn. Wij beogen voor de mensen een duurzaam welzijn. En: als vertrouwen te paard is weggegaan, laat het vertrouwen dan ook te voet terugkomen, dus dat hoeft niet in 2014 al te gebeuren.
[applaus]

Tot slot, Bram van Ojik: Het klopt, we zijn een oppositiepartij. Ons doel is niet om het kabinet aan een meerderheid te helpen, maar om GroenLinks idealen te verwezenlijken. Dat is ook oppositie voeren. Identiteit en politieke resultaten behalen is geen tegenstelling. Kijk naar het lokaal niveau: we doen volop mee, maar er is een grens. Zie bijvoorbeeld het recente besluit t.a.v. de megastallen in Groningen. Als voorstellen onze identiteit raken stappen we er uit: zo belangrijk is meeregeren niet voor ons. .

Rik Grashoff, afsluitend: het is belangrijk dat we ons met elkaar bewust van zijn dat er geen eenvoudige tegenstelling is tussen zaken doen en overtuiging. In dit moment en in de huidige situatie van GroenLinks zijn de communiceerbaarheid en overtuigingskracht van wat we neerzetten belangrijk. We gaan éérst voor het GroenLinks verhaal en als we iets kunnen binnenhalen, zullen we het pakken, maar we laten ons niet verleiden tot zaken die niet goed zijn of niet goed zijn uit te leggen.

Verder, Rik Grashoff licht het opstappen van Wiebe van der Ploeg uit Gedeputeerde Staten van Groningen toe n.a.v. het besluit over megastallen, met instemming van het partijbestuur en Provinciale Staten. In dit geval was het niet meer mogelijk om resultaten te boeken, dus volgde het besluit om eruit te stappen.

De zaal applaudisseert voor Wiebe van der Ploeg en de Groningse Statenfractie.

PAUZE

3. Verkiezingsplan Europees Parlement

Het partijbestuur legt een voorstel voor het verkiezingsplan voor de verkiezing van het Europees Parlement voor aan de leden van de partijraad, conform de reglementen van GroenLinks. Gevraagd wordt of de leden van de partijraad instemmen met dit plan.

Besluit: na een aantal informatieve vragen/opmerkingen wordt gestemd over het voorstel. De partijraad besluit unaniem in te stemmen met het voorgestelde verkiezingsplan.

4. Een nieuw bestuur

Rik Grashoff licht de eerste aanzet van prioriteiten van het nieuwe partijbestuur toe, zie presentatie. Het is nog werk aan de weg, dus de input van de partijraad is welkom.

T.a.v. de relatie met de partijraad: er ligt een congresuitspraak dat de partijraad voorwaardelijk opgeheven zou worden. Aangezien dit een voorwaardelijke uitspraak is, is de partijraad nu nog vol in functie en gaat het partijbestuur deze relatie met de partijraad aan, naast het serieus bekijken van de rol van de partijraad en het debat in de toekomst. De partijraad wordt betrokken bij het gesprek over de eventuele opheffing.

Nynke Blauw/werkgroep internationaal

Vraag: Dank voor de heldere presentatie. Wat betreft de evt. opheffing: het is essentieel dat het bestuur goed contact met de leden houdt, en dus ook de gremia. bv. door regelmatig bij de bijeenkomsten van de werkgroepen te zijn.

Rik Grashoff: we hebben de werkgroepen verdeeld over alle bestuursleden. Internationaal valt onder Marjolein, ze heeft al 3 van de 4 werkgroepen

xxx/Leiden

Opmerking: Ik ben blij met de plannen. Wel wil ik graag het woord cultuur steviger terugzien, want het is belangrijk in het rapport van de commissie van Dijk. Het is moeilijk, maar heel belangrijk.

Rik Grashoff: cultuurveranderingen zijn 't moeilijkst als je het er ingewikkeld met elkaar over gaat hebben, maar ik hou ervan door het te dóen.

Henk Daalder/N-Brabant

Opmerking: ik vind het belangrijk om de betrokkenheid van de leden te borgen, die is nu te zwak. Leden moeten meer betrokken worden. Communiceer regelmatig over de voortgang hiervan.

Rik Grashoff: ik ben het 100% met je eens, we hebben nog niet het ei van Columbus, we gaan aan de slag.

Wouter Samwel/Groningen-Stad

Vraag: zie het rapport van Van Dijk, vallen wij onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van het Partijbestuur? En vallen de afdelingen daar niet onder?

Rik Grashoff: De partijraad blijft functioneren onder titels en regels die er bestaan, ik wil daar niets aan veranderen. Ik wil liever goed en regelmatig contact met PR-bestuur, en over en weer suggesties te doen over PR, zodat de PR goed kan functioneren. Daar voel ik me mede verantwoordelijk voor.

Hetzelfde geldt voor de afdelingen, ze hebben en houden eigen verantwoording richting ALV, daarnaast zijn er zaken waar het bestuur met de afdelingen te maken hebben. Dat is niet anders dan dat het was.

Het zwaartepunt van de congresuitspraak lag meer op de coördinatie van de werkgroepen. Tegelijkertijd blijf je in een organisatie met elkaar werken, waarin je mensen niet aan een touwtje hebt. Je mag je ermee bemoeien, maar doe dat op een manier waarop je mensen motiveert i.p.v. demotiveert.

Thijs van den Broek/Nijmegen

Opmerking: Complimenten voor de plannen. Wat betreft het debat in de partij, paar suggesties:

- maak een inventarisatie wat er al in het land gebeurt aan debat
- doe een inventarisatie bij andere en Europese partijen over ledeninvloed
- maak een analyse over welke kanalen je nodig hebt om debat te kunnen voeren.

Rik Grashoff: ik neem de suggesties mee. Met de notie: niet eerst inventariseren, dan pas doen; durf in de tussentijd uit te proberen, learning by doing. Voor een deel is het bovendien maatwerk per discussie. Hoe geef je vorm aan dat proces van maatwerk? Dit wil ik in nauwe samenspraak met de permanente programmacommissie willen doen, onder voorzitterschap van Bart Eigeman. De aanhechting naar fracties en bestuur wordt

verstevigd.

Bas Roufs/Europa-werkgroep

Opmerking: Ga te rade bij onze zusterpartijen in België en Duitsland, hoe organiseren zij consultatie van de leden tussen de congressen doen? Nodig bv. een van deze mensen uit bij de partij, je kunt bij de PR in najaar aantal Europese zaken bij elkaar leggen, plus de koppeling lokaal en Europees.

Henk Kamps: het huidige PR-bestuur neemt deze suggestie mee, voor voorbereiding van de nieuwe partijraad.

Mette Bakker/Utrecht Stad

Opmerking: neem het voorbeeld van kandidaat voor de TK-lijst die nu niet iets doet voor GroenLinks, idem voor alle partijraadsleden die hier nu zitten. Doe iets met de mensen die al geïnteresseerd zijn in GroenLinks, want zolang wij enthousiast zijn komen de nieuwe mensen wel, dat is minder belangrijk.

Gertjan Kleinpaste: scouting gaat inderdaad niet om alleen nieuwe mensen, maar ook om mensen die al actief zijn. Ik heb al verbinding met de mensen die al actief zijn, we hebben er aandacht voor. Het is moeilijk om vanuit het bestuur dit helemaal aan te jagen; dus ik roep jullie op: grijp ook zelf die telefoon!

Erik Stols/N-Brabant

Opmerking: ik ben ongerust omdat vanuit het congres veel bij het PB wordt neergelegd, de verantwoordelijkheid is gecentraliseerd bij het bestuur, maar het gaat erom dat de participatie van de leden wordt versterkt. Ik ben heel benieuwd hoe dit gaat gebeuren, want het is moeilijk, dat weet ik ook vanuit het provinciale bestuur.

Rik Grashoff: ledenparticipatie is voorwaardelijk en moet beter, daar is niet een blauwdruk voor die onmiddellijk werkt, je moet dus dingen proberen en onderzoeken. We blijven in de partijraad doen wat we doen, we denken na of we het op een andere manier goed kunnen doen en pas daarna nemen we een beslissing over de partijraad.

5. Terugblik & afscheid

Henk Kamps leidt in dat deze partijraad in 2010 met een nieuwe taak aan het werk is geweest. Dat is moeilijk geweest, er was een mooi vergezicht maar het is moeilijker om uit te vinden hoe je daar komt. Vanuit het partijraadsbestuur leek het ons dat het beter is geworden. Het was dus enigszins schrikken toen de commissie van Dijk – met als opdracht om onderzoek te doen naar de oorzaken van de verkiezingsnederlaag – met een conclusie over de partijraad kwam, zonder dat dit een link naar de verkiezingsnederlaag was en ook zonder onderzoek. Het interim-partijbestuur nam dit over met de aanbeveling de partijraad op termijn op te heffen. Het congres nam de uitspraak over.

Op deze manier wordt het een *Who done it?*- verhaal. Maar met terugkijken schieten we niet veel op. Partijraad is niet enkel slachtoffer, ze twijfelde ook aan zichzelf; en ook de anderen zijn niet enkel dader.

De lucht lijkt nu een beetje opgeklaard. Citaat van Marcel Kortekaas: "Kortom, we moeten gewoon ons best doen, bewijzen dat we meerwaarde hebben." Als blijkt dat er iets beters voor in de plaats komt, dan zullen wij daar ook vrede mee hebben.

Applaus voor de partijraadsleden, zij die stoppen en doorgaan, en voor het partijraadsbestuur die in zijn geheel aftreedt.

Dank aan de partijraad en het partijraadsbestuur!